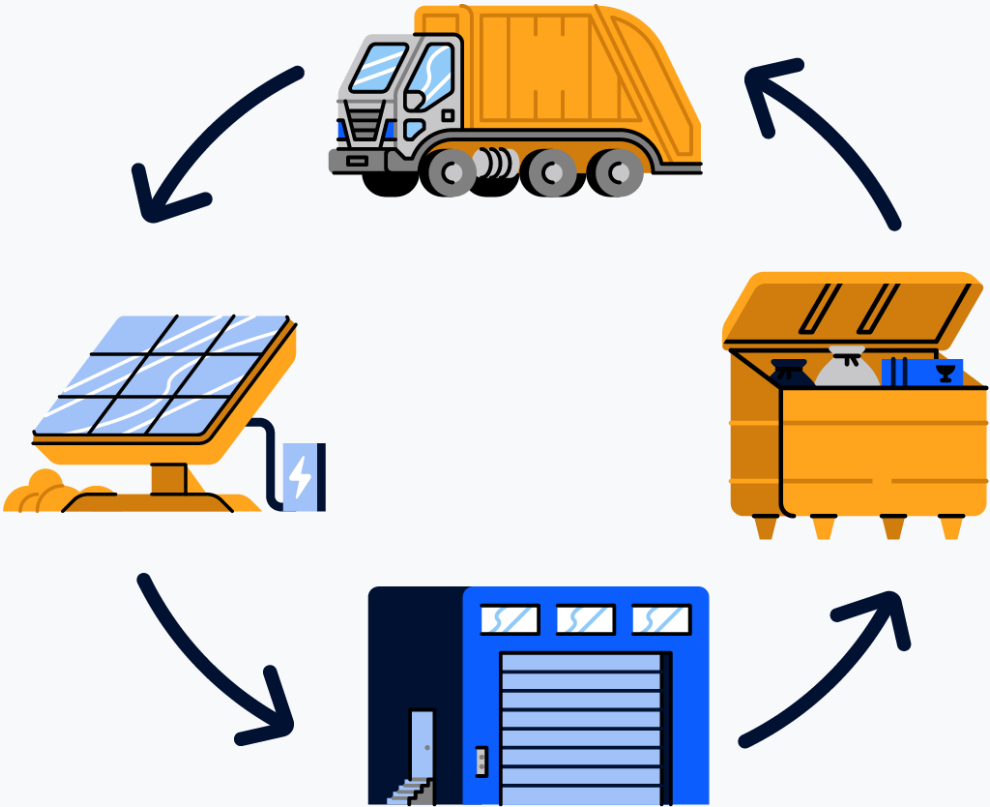

Instructie Moonshots

Circulaire ketenondersteuning vanuit het
Versnellingshuis

Het Versnellingshuis helpt ondernemers de (volgende) stap te zetten naar circulariteit. Dat doen we door ondernemers te inspireren, informeren en ondersteunen via drie programmaliijnen:

1. Matchmaking: met het Versnellingshuis heb je een groot netwerk van ondernemers, experts en versnellingspartners tot je beschikking.
2. Maatwerk: de experts van het Versnellingshuis staan (kosteloos) voor je klaar om antwoord te vinden op jouw specifieke vraag, waarbij we je bijvoorbeeld kunnen koppelen aan kennisinstellingen, producenten, leveranciers, versnellingspartners of andere ondernemers.
3. Circulaire ketenondersteuning: Het Versnellingshuis helpt ketens sneller te verduurzamen op weg naar de circulaire economie. Dat doen we o.a. door ondersteuning te bieden op het gebied van ketenregie, vanaf de verkenning tot aan de realisatie van de projecten in de markt. Dat doen we via:
 - Subsidie Circulaire Ketenprojecten
 - Moonshotprojecten (verkenningfase)
 - Ketendoorbraakprojecten (uitvoeringsfase)

Wat zijn Moonshots?

Een Moonshot is een circulair ketenproject geïnitieerd door marktpartijen dat gericht is op een haalbare fundamentele vernieuwing binnen de gehele keten in de pre-competitieve fase (zie bijlage 1 voor een overzicht van alle fases en ondersteuning vanuit het Versnellingshuis). Het doel is om een positieve bijdrage te leveren aan de Rijksbrede ambitie voor een Circulaire Economie in 2050, zoals verwoord in het Nationaal Programma Circulaire Economie en daarmee van maatschappelijk belang is. De leeropbrengsten uit deze Moonshots worden breed gedeeld als aanjager van andere circulaire ketenprojecten.

Om een circulaire economie te realiseren is in sommige ketens een sectorbrede transitie nodig. Niet alleen gedragen door enkele koplopers, maar door de hele keten. Voor een succesvol initiatief zijn dan meerdere partijen binnen een sector nodig: de hele keten moet meedoen. Daarmee zijn Moonshots vaak complex van aard en door de markt zelf moeizaam tot stand te brengen. Om die reden investeert het Versnellingshuis in de procesaanpak van dergelijke circulaire ketenprojecten, denkt mee, zet het netwerk in, betreft de juiste experts en bemiddelt tussen ketenpartners of zoekt nieuwe partijen die kunnen bijdragen.

Het Versnellingshuis is erbij vanaf de eerste verkenning, van het zoeken naar draagvlak tot aan zelfstandige realisatie in de markt. Jaarlijks kiest het Versnellingshuis uit alle goede initiatieven vijf Moonshots waarin ondernemers met ons samenwerken, om een hierin een circulaire transitie te realiseren in de keten: échte doorbraken!

Let op: Het betreft hier geen subsidieregeling. Het Versnellingshuis kan het ketenproject en de ketensamenwerking ondersteunen met expertise en ketenregie. Het Versnellingshuis kan daarvoor een ketenregisseur aanbieden die via een opdracht aan de slag gaat voor het circulaire ketenproject.

Wat houdt ketenondersteuning vanuit het Versnellingshuis in?

Het Versnellingshuis ondersteunt projecten waarbij bedrijven in samenwerking een product, proces, dienst of businessmodel meer circulair ontwerpen, produceren of organiseren. Hierdoor worden minder grondstoffen verbruikt en minder CO2 uitgestoten. Ketenregie richt zich op zowel inhoud als proces:

- Inhoud: houdt het consortium scherp op ambitie en bijdrage aan doelen van het NPCE. Dit gebeurt door inhoudelijke (nieuwe) kennis en kennis over transitie in te brengen of indien nodig in het consortium op te halen.
- Proces: ondersteuning bij uitvoeren van gezamenlijke plannen, bijeenkomen, communiceren over resultaten, opstellen, bijsturen en bewaken van afspraken, contact met opdrachtgever en begeleidingscommissie ten behoeve van het inhoudelijke proces, etc.

Rollen ketenregisseur

Een onafhankelijke ketenregisseur, met kennis van zaken in de betreffende sector, ondersteunt de samenwerking in het consortium. De ketenregisseur (of het ketenregieteam) faciliteert daarmee het proces, zodat de ketenpartners zelf aan de slag kunnen. De taken en rollen van de ketenregisseur (of het ketenregieteam) die daarbij horen zijn afhankelijk van de fase waarin het circulaire ketenproject zich bevindt en zijn te onderscheiden in (een combinatie) van rollen:

- Ketenarchitect: Zet het idee van de keten op en brengt in kaart wat er nodig is om de keten te laten werken, samen met het in kaart brengen van de mogelijke impact.
- Ketenmakelaar: Moet de verschillende nodige partijen samenbrengen en aan laten sluiten.
- Ketenmanager: Vanuit deze rol worden samenwerkingen aangejaagd, afspraken gemaakt, uitgewerkt en doorgevoerd.
- Coach: Vanuit deze rol wordt het vertrouwen in de keten gecreëerd en gewaarborgd. Door het aanvoelen van gevoelens, te duiden en te reflecteren.

Waar komt de term 'Moonshot' vandaan?

Begin jaren '60 formuleerde president Kennedy de ambitie om aan het eind van dat decennium een man op de maan te hebben. Natuurlijk een Amerikaan in het bijzonder. Inmiddels weten we dat de ambitie is gerealiseerd, maar toen deze werd uitgesproken was dat natuurlijk nog hoogst onzeker. Wel was duidelijk dat de Amerikanen alles op alles zouden zetten om de ambitie te realiseren met inzet van de beste middelen, denkkraft en technieken. Daar ligt dus de parallel met onze ambitie voor een volledig circulaire economie in 2050 en de helft minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030. Een uitdaging die we met elkaar willen aangaan. Om deze ambitie te realiseren hebben we de beste middelen, denkkraft en technieken nodig. Vandaar de term Moonshots!

We choose to go to the Moon. We choose to go to the Moon...We choose to go to the Moon in this decade and do the other things, not because they are easy, but because they are hard; because that goal will serve to organize and measure the best of our energies and skills, because that challenge is one that we are willing to accept, one we are unwilling to postpone, and one we intend to win, and the others, too.

- John F. Kennedy

Doelstelling Moonshots

De ambitie is om de circulaire economie in Nederland te versnellen door per jaar tenminste vijf Moonshots te identificeren en te ondersteunen, die een positieve bijdrage leveren aan het [Nationaal Programma Circulaire Economie](#) en de daarin beschreven prioritaire productgroepen.

Wanneer is er sprake van een Moonshot?

Moonshots kennen een diverse ontstaansgeschiedenis. Vaak gaat het om bestaande initiatieven waarbij marktpartijen, al dan niet ondersteund door een ketenregisseur, al een vorm van samenwerking en coalitievorming zijn aangegaan. Bijvoorbeeld ketenprojecten die benoemd zijn als icoonprojecten bij één van de transitieagenda's, initiatieven die zijn voortgekomen uit versnellingsstafels of de subsidie Circulaire Ketenprojecten, of voorstellen die

ontstaan vanuit contacten met branches, regionale versnellingspartners of expertoverleggen. Maar ook kan het voorkomen dat het gaat om een ketenproject dat we in eerste instantie niet kenden, maar waar we trots op zijn dat we deze kunnen ondersteunen.

Om het 'label' Moonshot en de daarbij behorende ondersteuning te krijgen, moet er aan een aantal voorwaarden en criteria worden voldaan. Deze zijn vastgesteld door de oprichters van het Versnellingshuis.

Voorwaarden

1. Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE)

Het ketenproject moet bijdragen aan het [NPCE](#) en de daarin beschreven prioritaire productgroepen. De Transitieagenda's geven ons daarin advies. Het is dus belangrijk om deze verbinding te maken. De productgroepen die wij kunnen ondersteunen zijn als bijlage toegevoegd aan deze instructie.

2. Leerelement

Het consortium is bereid een actieve bijdrage te leveren aan de 'leerkring circulaire ketenprojecten' van Het Versnellingshuis en voelt zich ook na afronding van het Moonshottraject deelnemer van dit netwerk. Resultaten van het Moonshottraject worden openbaar gepubliceerd en het consortium staat open voor nieuwe ketenpartijen die willen aansluiten om de kanteling in de keten te kunnen realiseren.

Criteria

3. Draagt bij aan de circulaire economie

Uitvoering van het ketenproject leidt tot een meetbare groei van de realisatie van de transitie naar een circulaire economie en grondstoffenbesparing. Bovendien leidt het daarmee vaak ook tot een reductie van de CO₂-uitstoot. Moonshots hebben een stevige meetbare impact op het verminderen van afval en het vergroten van het gebruik van secundaire materialen.

4. Werkt toe naar een mark gedragen business propositie

Het ketenproject is gericht op de kracht van de markt. De markt moet hierop willen bewegen en bestaat daarom vaak uit een propositie voor een voorgestelde oplossing, product of dienst in de pre-competitieve fase. Het doel is om uiteindelijk een nieuwe circulaire norm van het bedrijfsleven te introduceren waarin partijen willen investeren. Doordat knelpunten zijn

weggenomen, kennis is vergroot en partijen bijeen zijn gebracht.

5. Rijk voor versnelling/schaalsprong

Het ketenproject kan tot een schaalessprong van bedrijfsactiviteiten, techniek of aantal spelers leiden en is rijk voor versnelling in de pre-competitieve fase. Wel moeten er bij de start voldoende bedrijven uit de keten zijn aangehaakt.

6. Niet één probleemeigenaar; meerdere ketenpartners

Een ketenproject vergt inzet en betrokkenheid van meerdere bedrijven en organisaties tegelijkertijd. Het vraagstuk is essentieel voor de transitie naar een circulaire economie en gaat de kracht en reikwijdte van een individueel bedrijf te boven. Een aanpak van (een relevant deel van) de complete keten of sector is vereist om een doorbraak te realiseren. Er kan worden aangetoond dat met het beoogde consortium de gewenste kanteling gerealiseerd kan worden. Er is nog ruimte voor uitbreiding van de ambitie of het aantal ketenspelers.

7. Heeft Nationale allure of impact en Internationale uitstraling

Doorbraken zullen leiden tot een nieuw normaal rondom een bepaald onderwerp en daarbij meetbare impact hebben in de transitie naar een circulaire economie, volgens de doelen uit het NPCE. De projecten zijn complex van aard en de markt brengt ze zelf moeizaam of vanuit maatschappelijk perspectief langzaam tot stand.

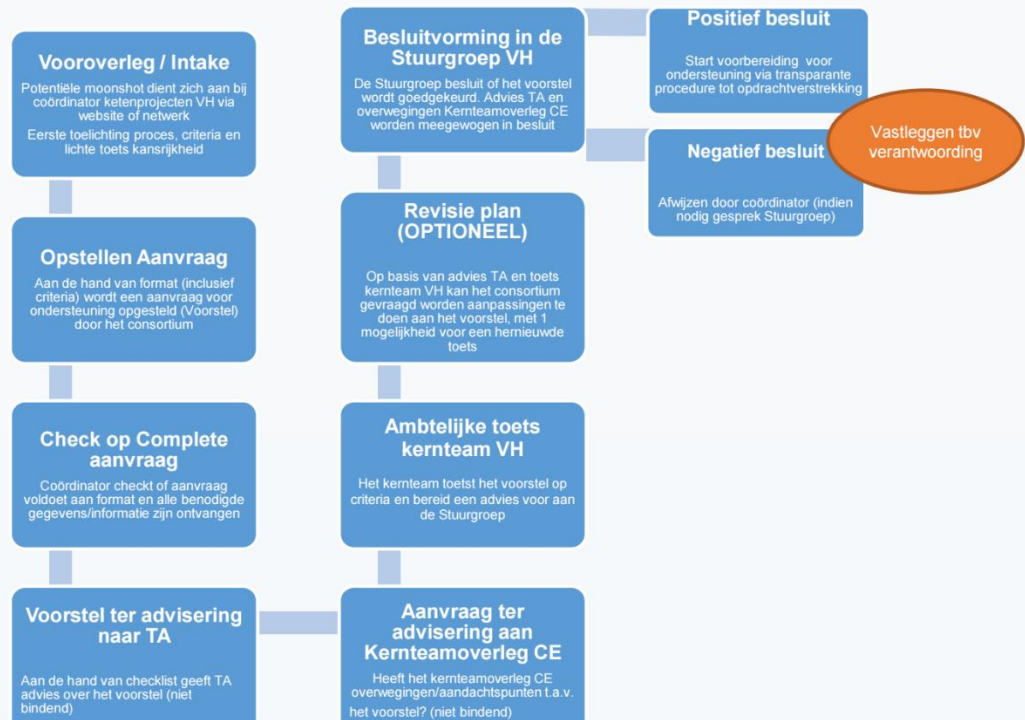
8. Investering nodig

Er is een substantiële investering nodig om een doorbraakproject van de grond te krijgen. Naast procesgeld voor de verkenningsfase zijn investeringen nodig voor de uitvoeringsfase. Het commitment van het consortium laat zien dat er bereidheid is om een bijdrage te leveren in de verkenningsfase (Moonshot) in kind en/of cash. Men is bereid om gezamenlijk tijdens de verkenningsfase op zoek te gaan naar vervolginvesteringen waar ze zelf ook een bijdrage aan leveren.

Procedure en besluitvorming Moonshots

Elk initiatief wordt getoetst aan bovenstaande voorwaarden en criteria. Deze toetsing vindt plaats tijdens de intake van het ketenproject, door de coördinator ketenprojecten van Het Versnellingshuis. Het voorstel wordt vervolgens ter advisering voorgelegd aan de betreffende Transitie Agenda voor inhoudelijke toetsing op de bijdrage van het project aan het NPCE. Ook wordt het voorstel ter

advisering voorgelegd aan het Kernteam Circulaire Economie. De kerngroep van het Versnellingshuis beslist of het voorstel besluitrijp is. De Stuurgroep van het Versnellingshuis besluit uiteindelijk welke initiatieven ondersteuning ontvangen in het Moonshots programma. We streven ernaar om jaarlijks een vijftal Moonshots te ondersteunen.

Format voor indienen voorstel

Door indiende partijen wordt een voorstel uitgewerkt (max 4-6 A4) waarin is beschreven wat het idee is van het Moonshot project, hoe het project tot stand is gekomen, hoe het project voldoet aan de criteria en hoe fase 1 er voor dit project uit zou kunnen zien. De behoefte aan ondersteuning wordt in het voorstel geconcretiseerd, zodat de verwachtingen bij partijen hierover voorafgaand voldoende duidelijk zijn.

Voor het doen van een aanvraag voor procesondersteuning via het Moonshotprogramma is geen vastomlijnd aanvraagformat van toepassing. Onderstaande elementen moeten tenminste onderdeel uitmaken van de aanvraag.

1. Ambitie

- Wat is er aan de hand (in welke keten en welke productgroep) en waarom is dit een probleem?

- Wat willen de consortiumpartners daar aan doen? Laat zien dat er intrinsieke motivatie is in de markt om de kanteling te maken naar circulair product/dienst.
- Wat is de ambitie?
- Wat levert dit op; welke voorgenomen grondstoffenbesparing?

2. Consortiumpartners

Maak aantoonbaar dat een relevant deel van de keten vertegenwoordigd is in het consortium, dat in staat is om de kanteling naar circulariteit in de gehele keten te realiseren.

3. Het plan

- Welke stappen wil het consortium zetten in het Moonshotproject (verkenningfase)? Zijn deze te omschrijven als een x aantal actielijnen die samen de transitie vormen?
- Welke stappen moeten gezet worden om tot transitie te komen op de productgroep: Wie moet wat doen, wat doen de ketenpartijen en waarvoor is ondersteuning nodig middels inzet van een ketenregisseur? Denk aan: bijeenkomsten, uitzoekwerk, analyse, vergroten draagvlak en consortium, ketenregie (zie 'Wat houdt ketenondersteuning vanuit het Versnellingshuis in?' op pagina 3).
- Heeft het consortium al een ketenregisseur op het oog?

4. Benodigde ondersteuning

- Wat vraag je van het Versnellingshuis (indien mogelijk inschatting x aantal dagen ketenregie, organisatie bijeenkomsten, rapportage, etc.)?
- Waarom is deze onafhankelijke ketenondersteuning noodzakelijk?

5. Argumentatie

Geef per omschreven voorwaarde en criterium (zie pagina 5 en 6) kort aan waarom het initiatief hieraan voldoet. Aansluiting bij het NPCE is een belangrijke voorwaarde. Geef aan op welke prioritaire productgroep een bijdrage wordt geleverd.

6. Doel/eindresultaat

- Overzicht van de uitgevoerde activiteiten tijdens de Moonshotfase.
- Deugdelijk Plan van Aanpak inclusief deugdelijk financieringsplan voor de vervolgfase (bijvoorbeeld uitvoeringsfase [Ketendoorbraakprojecten](#)).
- Ondertekend ambitiedocument door alle ketenspelers voor een vervolgfase.

Bijlage 1

Circulaire ketenondersteuning vanuit het Versnellingshuis

Subsidie ketenprojecten

CKP subsidie

1 - 2 jaar

Gericht op MKB'ers (3 tot 6, met max. 1 grootbedrijf) om binnen 2 jaar, met hulp van een procesbegeleider, een deel van de keten circulair te maken.

Meer informatie vind je op de [website van de RVO](#)

Ondersteuning Versnellingshuis: IenW/RVO subsidie tot 50% van totale kosten incl. procesbegeleider en max. €20.000 per ondernemer in de keten.

Ketenregie voor grote ketenprojecten

Marktidee

Initiatiefase

Pre-verkenning om draagvlak in de keten te genereren voor circulaire ambitie.

Resultaat: Marktinitiatief met breed draagvlak voor circulaire ambitie in de gehele keten

Het Versnellingshuis heeft geen actieve rol.

Moonshot

Verkenningfase
6 maanden - 1 jaar

Consortium van bedrijven met circulaire ambitie voert probleemanalyse uit, destilleert oplossingsrichtingen en vergroot draagvlak bij ketenpartners.

Resultaat: Gecommitteerd ambitiedocument en Plan van Aanpak incl. financieringsplan t.b.v. de uitvoeringsfase.

Ondersteuning Versnellingshuis: Ondersteuning bij uitvoeren probleemanalyse en opstellen Plan van Aanpak door financiering van benodigde ketenregie.

Ketendoorbraakproject

Uitvoeringsfase
3 - 5 jaar

Gecommitteerde ketenpartners met een ondertekende ambitie voeren gezamenlijk de plannen uit om de kanteling naar een circulaire keten in z'n geheel te kunnen maken.

Resultaat: Komen tot investeringen in haalbare businesscases.

Ondersteuning Versnellingshuis: Meerjarige ondersteuning door het beschikbaar stellen van ketenregie (opdracht via een Europese aanbesteding).

Markttoetreding

Competitieve fase

Er is sprake van een opschaalbare businesscase die gefinancierd wordt door investeringen van marktpartijen.

Het Versnellingshuis heeft geen actieve rol.

Bijlage 2: Productgroepen Nationaal Programma Circulaire Economie

Een overzicht van de prioritaire productgroepen is opgenomen in onderstaande tabel.

NPCE	Productgroep
Kunststoffen	Plastic verpakkingen
	Plastic in de bouw
	Land- en tuinbouwplastic
Consumptiegoederen	Verpakkingen en wegwerpproducten
	Textiel (incl. kleding)
	Elektrische en elektronische apparaten
	Meubels
Bouw	Viaducten en bruggen (gestart met viaducten)
	Wegverharding (gestart met asfalt)
	Woningen
	Kantoren
	Overige gebruiksfuncties
Maakindustrie	Capital Equipment
	Circulaire windparken
	Circulaire zon-PV-systemen
Maakindustrie en bouw	Circulaire klimaatinstallaties